

opusdei.org

Nove tehnologije i kršćanska koherentnost

"Kršćani ove nove mogućnosti promatraju u kontekstu pozitivnog ostvarivanja osobne slobode, kao snagu za rast i sazrijevanje u istini i dobroti."

14.01.2025.

Tehnologija postaje sve prisutnija u svakodnevnom životu ljudi.

Jednostavan pristup mobilnim telefonima i računalima, zajedno s globalnom i razgranatom

prisutnošću interneta, omogućio je slanje riječi i slika u udaljene krajeve u samo nekoliko sekundi.

Ova nova kultura komunikacije donijela je mnoge prednosti. Obitelji mogu održavati kontakt na velikim udaljenostima; studenti i istraživači imaju brži i jednostavniji pristup dokumentima, izvorima i znanstvenim otkrićima; štoviše, interaktivna priroda mnogih novih sredstava omogućuje dinamičnije oblike učenja i komunikacije, čime pridonosi društvenom napretku.[1]

Možemo čak reći da, osim fizičkog okruženja u kojem se odvijaju naši životi, sada postoji i "digitalno okruženje" koje se ne može smatrati "paralelnim ili isključivo virtualnim svijetom, već dijelom svakodnevnog iskustva mnogih ljudi, osobito mladih."[2]

Jedinstvo života u "digitalnom svijetu"

Nove tehnologije nude velike mogućnosti. Proširuju naše znanje u mnogim područjima, uključujući vijesti, metode rada, poslovne prilike, i otvaraju brojne opcije onima koji moraju donijeti odluku o nekom specifičnom pitanju. Omogućuju brzo obrađivanje i ažuriranje informacija koje se mogu proširiti diljem svijeta, čineći ih dostupnima bilo gdje, čak i na pametnom telefonu koji držimo u ruci.

Kršćani ove nove mogućnosti promatraju u kontekstu pozitivnog ostvarivanja osobne slobode, kao “snagu za rast i sazrijevanje u istini i dobroti.”[3] Ova kreposna praksa vodi djelovanju u skladu s onim što svatko jest, s autentičnošću osobe koja ima “samo jedan život, sastavljen od tijela i duha. I upravo taj život mora postati, u tijelu i duši, svet i ispunjen Bogom.”[4]

Poziv na svetost daje smisao i ujedinjuje sva djela kršćanina. Kao što je rekao sveti Josemaría: "Mi kršćani ne možemo se pomiriti s vođenjem dvostrukog života – naš život mora biti snažno i jednostavno jedinstvo u kojem se sve naše radnje stapaju." [5] Nemamo jedan način djelovanja u "virtualnom svijetu", a drugi u "stvarnom svijetu." Jedinstvo života vodi nas da ulazimo i sudjelujemo u digitalnom svijetu na način koji je u skladu s našom osobnom situacijom, koristeći sve dostupne mogućnosti kako bismo bolje ispunili svoje dnevne obiteljske, radne i društvene obveze.

Zbog toga svatko od nas treba ući u digitalni svijet sa svojim vlastitim identitetom, kršćanskim identitetom. [6] S druge strane, budući da nove tehnologije omogućuju anonimnost, pa čak i stvaranje lažnog identiteta, postoji rizik da postanu "utočište" koje nas odvraća od neizbježne

stvarnosti s kojom se moramo suočiti. “Prestani sanjariti. Ostavi iza sebe lažne idealizme, fantazije i ono što obično nazivam mističnim željama; kad samo ne bih bio u braku, kad bih samo bio zdraviji, kad bih samo bio mlad, kad bih samo bio star... Umjesto toga, ozbiljno se okreni najmaterijalnijoj i neposrednoj stvarnosti, jer tamo je naš Gospodin.”[7]

Danas je digitalni svijet poput "produžetka" našeg svakodnevnog života, i prirodno je da bude i mjesto na kojem tražimo svetost i činimo apostolat, budući da i na internetu utječemo na druge. Ovo je posebno važno za one koji, zbog svog posla ili položaja, imaju snažan utjecaj na druge: roditelje, učitelje, voditelje itd.

Ponašati se kao autentični kršćanin znači djelovati “na takav način da oni koji ih poznaju osjete ‘Kristov ugodan miris’”[8] i mogu “prepoznati

Gospodinovo lice u njegovim učenicima,” također i u digitalnom svijetu.[9]

Practiciranje kreposti i biti “duše s kriterijima”

Očito je da korištenje novih tehnologija ovisi o situaciji svake osobe – o njezinoj dobi, zanimanju, društvenom okruženju, mogućnostima i znanju. Nije nužno da svi koriste ove tehnologije, a one koji ih ne koriste ne bi se trebalo omalovažavati zbog toga. Možemo usporediti računalne vještine s vožnjom automobila: nije potrebno da svi znaju voziti, ali je vrlo korisno da neki posjeduju tu vještinu.

Slično tome, postupno su se oblikovale specifične vještine i odgovarajući načini ponašanja prilikom “putovanja” u digitalnom svijetu. U nekim se mjestima već izrađuju zakoni o uporabi informacijske tehnologije zbog

njezina utjecaja na opće dobro. Ova nova tehnologija doprinosi cjelovitom dobru osobe kada olakšava prakticiranje kršćanskih kreposti i poštivanje moralnog zakona. Tako tehnički napredak i etički život trebaju ići ruku pod ruku, jačajući svakoga u njihovu “unutarnjem biću”[10] i poučavajući kako koristiti ta sredstva s odgovornošću i slobodom.

Za razborito upravljanje novim tehnologijama, osim minimalnog tehničkog znanja, potrebno je razlučivati njihove mogućnosti i rizike. To podrazumijeva, primjerice, svijest da ništa što radimo na internetu (pisanje e-pošte, telefonski pozivi, slanje poruka, prijenos videozapisa itd.) nije potpuno privatno; drugi ljudi mogu pročitati, kopirati ili promijeniti sadržaj, a mi možda nikada nećemo saznati tko je to učinio i kada.

Korisnik novih tehnologija treba njegovati refleksivan stav kako bi učinkovito iskoristio brojne mogućnosti koje mu se nude. Često se etička zapovijed “ako trebaš, možeš” pretvara pod komercijalnim utjecajem u svoju suprotnost: “ako možeš, trebaš.” Razboritost nam pomaže nadići osjećaj hitnosti s kojim se često predstavljaju komercijalne ponude te uzeti potrebno vrijeme kako bismo osigurali da naše odluke u “virtualnom svijetu” odgovaraju našim stvarnim potrebama. Na kraju, riječ je o nastojanju da rastemo u **biti**, a ne samo u **imati**, jer Kristova opomena vrijedi i za ove nove resurse: *Ta što koristi čovjeku ako sav svijet zadobije, a sebe samoga izgubi ili sebi naudi?* 11]

Nove tehnologije nude nam, na neki način, “svjetove” informacija, vijesti, kontakata, i svaka osoba treba razmisliti kako najbolje iskoristiti te

resurse u skladu sa svojim okolnostima, na pozitivan način, bez gubitka samokontrole nad vlastitim djelovanjem. U svakom slučaju, potrebno je odbaciti “ideju da je tehnologija samodostatna, kada se previše pozornosti pridaje pitanjima ‘kako’, a premalo brojnim pitanjima ‘zašto’ koja leže u temelju ljudske aktivnosti.”[12]

Međutim, ne radi se samo o praćenju “popisa pravila” ili “kriterija,” jer bi ona brzo mogla zastarjeti s obzirom na neprestane promjene u ovom području. Takva pravila su korisna, ali ideal je da korištenje novih tehnologija potiče cjeloviti razvoj osobe.

Stoga je važnije – i privlačnije – usredotočiti naše napore na stjecanje dobrih navika, na krepости. Osoba koja je usvojila krepосni “stil” u korištenju elektroničkih uređaja i interneta moći će se lako prilagoditi

svim promjenama te razlučivati prednosti i rizike novih razvoja u ovom području u svjetlu kršćanskog poziva. Koristeći riječi svetog Josemaríe, mogli bismo reći da je ovdje ideal postati “duša s kriterijima.”[13]

Novo područje za formaciju

Obično se vožnja ne uči samostalno. Potrebno je provesti vrijeme s članom obitelji ili instruktorom koji daje savjete i ukazuje na opasnosti na cesti. Nešto slično događa se i s uporabom novih tehnologija. Jasno je koliko je važno da nas netko prati, osobito ako tehnologiju tek počinje koristiti mlada osoba. Kako bi ta osoba postigla potrebnu neovisnost, poput vozača koji će uskoro morati voziti sam, potrebno je temeljito obrazovanje. *“Živimo u društvu koje se temelji na informacijama i koje nas bez razlike bombardira podacima – svi tretirani kao jednako važni – što*

dovodi do iznimne površnosti u području moralnog rasuđivanja. Kao odgovor na to, trebamo obrazovanje koje uči kritičkom razmišljanju i potiče razvoj zrelih moralnih vrijednosti.”[14]

Stoga će obrazovni centri morati posvetiti više pozornosti osposobljavanju učenika za kreposno korištenje informacijske tehnologije. Ovaj zadatak nije ograničen na pružanje “tehnološke pismenosti” ili poznavanja najnovijih dostignuća, već će pomoći učenicima da steknu moralne navike potrebne za korištenje tih uređaja s dobrim kriterijima i učinkovitim korištenjem vremena.

Formacija ne prestaje kad mladost prođe. U svim fazama života prirodno je oslanjati se na savjete iskusnijih osoba, članova obitelji i prijatelja. U konačnici, riječ je o “produžetku svakodnevnog života”

koji dijelimo s drugima. Na primjer, mnogi u osobnom duhovnom vodstvu nalaze dobru priliku za zajedničko promišljanje o najboljim vremenima za korištenje interneta ili društvenih mreža, kako se suočiti s određenim problemom ili nesporazumom koji se može pojaviti pri njihovom korištenju, ili o apostolskim inicijativama koje ovo područje nudi.

U sljedećim člancima detaljnije ćemo razmotriti kreposno korištenje novih tehnologija. Obradit ćemo navike i stavove koji su od posebne važnosti zbog prirode ovih sredstava, poput umjerenosti, studija i sabranosti. Štoviše, budući da se mnoge osobne interakcije danas odvijaju u digitalnom svijetu, obratit ćemo pažnju na kreposti povezane s našom društvenom naravi, koje nam omogućuju da ostvarimo savjet svetog Petra kršćanima: *Budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od*

vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama [15].

[1] Cf. Benedikt XVI, Poruka za XLIII. Svjetski dan društvenih komunikacija, "Nove tehnologije, novi odnosi," 24. svibnja 2009.

[2] Benedikt XVI, Poruka za XLVII. Svjetski dan društvenih komunikacija, "Društvene mreže: portali istine i vjere; novi prostori za evangelizaciju," 24. siječnja 2013.

[3] Katekizam Katoličke Crkve, br. 1731.

[4] Sv. Josemaria, Razgovori, br. 114.

[5] Sv. Josemaria, Susret s Kristom, br. 126.

[6] Cf. Franjo, Govor Papinskom vijeću za društvene komunikacije, 21. rujna 2013, br. 2.

[7] Razgovori, br. 116.

[8] Susret s Kristom, br. 105.

[9] Ibid.

[10] Cf. Ef 3:16.

[11] Lk 9:25.

[12] Benedikt XVI, Enc. Caritas in veritate, 29. lipnja 2009, br. 70.

[13] Sv. Josemaria, Put, "Čitatelju."

[14] Franjo, Evangelii gaudium, 24. studenog 2013, br. 64.

[15] 1 Pet 3:15.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/nove-tehnologije-i-
krscanska-koherentnost/](https://opusdei.org/hr-hr/article/nove-tehnologije-i-krscanska-koherentnost/) (20.03.2026.)